

Miloslav Rechcigl, B.S., M.N.S., Ph.D.,
předseda Společnosti pro vědy a umění

POZDRAV Z ČESKÉ AMERIKY

ačnu trochu osobně. Pokud jde o český Senát, chovám k jeho představitelům nejvřelejší city a přátelská pouta. S předsedou Pithartem jsem se poprvé osobně seznámil na našem historickém světovém kongresu v Praze r. 1992. Navštívil jsem ho tehdy společně s bývalým předsedou Společnosti pro vědy a umění Janem Třískou v jeho kanceláři, poslední den v jeho funkci. Vzpomínali jsme spolu na staré časy a hovořili o budoucnosti i o tom, jakou roli může ještě Společnost sehrát v souvislosti s událostmi v Československu. Udržoval

jsem s ním styk od té doby, kdy se opět vrátil do politického života jako senátor a později jako předseda horní komory českého Parlamentu. Tehdy jsem již opětovně zastával funkci předsedy Společnosti. Na naše pozvání se P. Pithart účastnil několika našich zahraničních akcí, jmenovitě konference v Minnesotě r. 1999, u příležitosti návštěvy prezidenta Havla, i našeho jubilejního světového kongresu ve Washingtonu v roce 2000. Dodnes vzpomínám na příjemnou autobusovou výpravu do sídla amerického prezidenta Thomase Jeffersona v Monticellu ve státu Virginia, která nám dala příležitost prodebatovat celou řadu otázek týkajících se české Ameriky a vztahu zdejších Čechů se starou vlastí. Za svůj počáteční kontakt na Senát vděčím především bývalému poslanci Ja-

romíru Šlápětovi, nynějšímu předsedovi Československého zahraničního ústavu v Praze. Jeho prostřednictvím jsem se seznámil se senátorem MUDr. Milanem Špačkem, předsedou Stálé komise Senátu pro krajany žijící v zahraničí. Bylo to přibližně tehdy, kdy jsem se zmínil Jaromíru Šlápětovi v mém rukopise o významných Američanech českého původu a o tom, že bych rád ze symbolických důvodů vydal knížku v České republice. Těm o věci informoval senátor Špačka, který projevil o knížku značný zájem, a netrvalo dlouho a dostal jsem vyzoomění od Stálé komise Senátu pro krajany žijící v zahraničí, že jsou ochotni publikaci podporovat za finanční pomoci Senátu. Knižka skutečně vyšla roku 2000 pod názvem Postavy naší Ameriky a dokonce se i dostala na český „bestseller list“. V této souvislosti jsem opět dlužníkem senátora Pitharta za pročitěnou předmluvu, anebo spíše studii, kterou charakteristicky nazval „Náš člověk v Novém světě“. Vděčen jsem také senátorovi Špačkovi, který zorganizoval při jejím vydání v Senátu zvláštní tiskovou konferenci. Senátor Špaček se též zúčastnil, společně s předsedou Šlápětou, několika akcí pořádaných naší Společností, a sice konference v Texasu r. 1997 a konference v Nebrasce r. 2001. Z ostatních senátorů bych ještě rád připomenul senátora Prof. PhDr. Josefa Jařaba, CSc., Prof. PhDr. Františka Mezihoráka, CSc., senátorku Doc. MUDr. Jaroslavu Moserovou, DrSc. a senátora a bývalého velvyslance v USA Michaela Žantovského, kteří se aktivně zúčastnili některých našich kongresů. Většina je též našimi členy. Rád bych všem vyjádřil srdečný dík za jejich zájem a přínos.

Pokud jde o naši Společnost, máme zájem o udržování styků a navazování nových vztahů s představiteli České republiky nejen ze společenských důvodů, ale hlavně z důvodů profesionálních. Jsme přesvědčeni o tom, že takové kontakty mohou být užitečné pro obě strany. Mezi našimi členy, které najdete na každé větší univerzitě či jiné instituci, soukromé či vládní, jakož i v průmyslu, jsou experti takřka na každém poli lidské působnosti. Jejich znalostí či kontaktů bylo však až dosud velice málo využito. Člověku to někdy připadá, že naši partneři v České republice o naši spolupráci nestojí, anebo o nás ani nevědí. Nejlépe je to patrné z oficiálních návštěv představitelů České republiky, při nichž se jen zřídka stává, že by někdo projevil zájem se sejit s našimi zástupci. V této věci by měly hrát větší roli české zastupitelské úřady, které se až dosud koncentrují pouze na kontakty politické. Pokud jsme mohli pozorovat, není zde ani snaha, aby se oficiální návštěvníci z České republiky objevili před americkou veřejností, nemluvě o tom, aby někde přednesli přednášku, anebo se zúčastnili veřejné debaty. Propáslo se tak mnoho příležitostí k propagaci Čech a Moravy.

Československá republika měla v předválečných letech vysoké renomé po celém světě a to se jí opět vrátilo v době sametové revoluce. Bohužel postupem času celková image nové České republiky začala rapidně upadat, obzvláště pokud jde o její duchovní a morální podstatu. Projevuje se to mnohdy v přímo negativních článcích, které jsou uveřejňovány v předních amerických novinách, jako je Washington Post či New York Times. Některé reportáže a úvodníky jsou založeny na pravdě, mnohé však ne. Udivuje nás, že řada těchto neopodstatněných zpráv je ponechána bez odpovědi z oficiálních kruhů České republiky. Výsledkem toho je, že mnozí Američané začínají takovým zprávám věřit, v což počítám i významné členy amerického kongresu. Sice se stává, že čas od času se objeví v novinách protestní komentáře od našich lidí žijících v cizině, ale takové dopisy nikdy nemají stejnou váhu jako odpověď z oficiálních českých míst. Snad by v této věci mohl hrát určitou roli český Senát a založit pro tento účel zvláštní komisi, která by se soustavně zabývala otázkou image českého státu ve světě, a zvláště dezinformacemi o něm. Nemluvím o nějaké propagandě, ale o šíření pravdy. Jistě jsou situace, kdy zahraniční kritika je namístě, což by zasluhovalo příznání z české strany, doprovázené ujištěním, že bude chyba napravena, popřípadě uvedením konkrétních kroků k nápravě. Společnost pro vědy a umění ráda v této věci pomůže, pokud se Senát pro takovýto krok rozhodne. Dezinformace o České republice a o Čechách vůbec je do jisté míry způsobena nedostatkem vhodných informací o naší zemi ve světových jazycích, zejména v angličtině. Z bibliografie o anglických publikacích týkajících se českých záležitostí, kterou jsem nedávno připravil, vím, že neexistuje ani jedna soustavná anglicky psaná publikace o české historii, nemluvě o literatuře, hudbě či české kultuře vůbec. To by měla být priorita České republiky. Společnost je opět ochotna pomoci, ale nemůže to dělat sama.

V této souvislosti se musím též zmínit o překladové problematice v České republice. Nevím, kolik lidí v České republice si je vědomo toho, že podstatná část anglických publikací vycházejících v Čechách není psána dobrou angličtinou. Největší problém je v tom, že tyto publikace nejsou psány idiomatically a dělá to dojem, že jsou překládány slovo od slova z češtiny. Zase další oblast, kde by mohla naše Společnost být nápomocna.

Rád bych ještě připomněl, že česko-americká komunita, jejíž intelektuální složku do jisté míry reprezentují, je největší ze všech českých komunit ve světě a že jako taková si jistě zaslouží větší pozornosti u vás, než tomu tak ve skutečnosti je. Mám na mysli pravidelná setkání zahraničních Čechů sponzorovaných Senátem, na jejichž organizaci nejsme nijak zúčastněni a o nichž se dozví-

dáme buď náhodou, nebo pozdě. Uvítali bychom, kdyby v této věci došlo k nápravě. Česká Amerika a Amerika vůbec hrála důležitou roli při zakládání Československa a i v letech pozdějších při různých osvobozovacích akcích a při návratu staré vlasti do demokratického světa.

Účast Ameriky při zakládání Československa byla důstojně připomenuta ve zvláštním tributu Americe na našem nedávném světovém kongresu, který SVU uspořádala pod záštitou prezidenta V. Havla ve dnech 23. – 30. června 2002 v Plzni za aktivní účasti amerického velvyslance v Praze Craig R. Stapletona a českého velvyslance ve Spojených státech Martina Palouše. Po něm následovalo sympozium o působení české Ameriky ve prospěch staré vlasti za účasti představitelů nejdůležitějších českých organizací v USA a Kanadě. Závěrečné plenární zasedání bylo věnováno otázce vztahu mezi Českou republikou a zahraničními Čechy, kde mimo jiné vystoupili senátor J. Jařab a senátorka J. Moserová. Za českou vládu se však bohužel nikdo nezúčastnil, na což bylo veřejně poukazováno. Škoda, neboť to jsou právě takovéto situace, které negativně ovlivňují vztahy mezi Českou republikou a Čechy, kteří žijí v zahraničí. Náš kongres byl jinak velkolepou událostí: 80 akademických panelů, zpravidla o šesti účastnících z obou stran Atlantiku, veliké množství různých kulturních a společenských akcí atd. Co však bylo nejpřekvapivější a stalo se pro tento kongres nejcharakterističtější – aktivní účast mladých lidí plných nadšení a energie, kteří hráli podstatnou roli při všem dění.

Na závěr bych ještě jednou rád poděkoval Stálé komisi Senátu pro krajany žijící v zahraničí, která se nezištně snaží o spolupráci s českou zahraniční komunitou, za její oddanou práci a efektivní činnost. Pokud jde o české Američany, buďte ujištěni o tom, že většina našich lidí si uchovala trvalou lásku ke své rodné zemi a že je ochotna v mnohém pomáhat, bude-li o jejich pomoc zájem. Tak jako v tanci je třeba dvou partnerů, taktéž i spolupráce mezi dvěma stranami musí být oboustranná a vzájemná.

